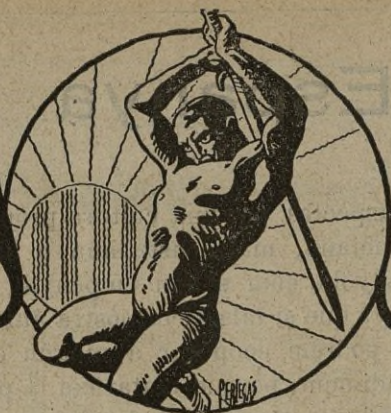

PATRIA NOVA

SEMANARI VALENCIANISTE

Prèus de sotscripció

Reine de Valencia.. . Ptes. 0'50 trimestre
Catalunya i Illes Balears > 0'50 >
Espanya. > 0'75 >
Extranger.. . . . > 1'— >

Valencia 10 de Juliol de 1915

Direcció pera correspondència

Kiosc de San Martí.—VALENCIA

Número sòlt: 5 céntims

VOLEM

la oficialitat de la llengua valenciana.
que siguen valenciàns tots els que 'n nostre reine desempenyen càrrecs públics, inclosos els governatius i administratius, i els militars que impliquen jurisdicció.
l'autonomia tan ampla com se puga obtindre per a 'l municipi i la nacionalitat valenciana.
el restabliment del dret foral valencià ab les modificacions que aconsellen els temps.
el servici militar voluntari i retribuit.
la instauració del crèdit agrícola en tot el reino.
Borsa de Treball i Musèu social valenciàns.
caixes de retiro pera la vellea.
pensions als pares prolífics i exenció d'alguns impòsts.
la ensenyansa integral gratuïta i obligatòria.
tractats de comèrs i abaratament de tarifes ferroviàries i marítimes.

Maximilià Thous en la casa del misteri.

TFO

—Espirit centraliste, ¿aón están els millóns de 'l emprèstit per a 'l Mercat Central? ¿Pera qué, desde fa tres anys, paguem un grapat de mils de duros d'interesos?

Valencia i Espanya

Francament, es una cuestió esta de que anem a tractar, de la que no haguérem volgut ocupar-nos fins més avant per pòr a no ser encara compresos en tot aquell alcans que nosatros sentim, tenint en conte lo perillós que a vòltes resulta el posar sobre 'l tapet assumptes qu' encara no están verament en l'esperit del pòble.

De tots mòdos, com fins hui ningú d'eixos que tant parlen sense donar la cara en la premsa—al manco ab la franquesa i sinceritat que correspon,—s' ha atrevit a contradir-nos, tenim el camí ben franc, i allà se'n anem per éll confiant en que serem compresos.

Els motius que 'ns obliguen a escriure estos renglons son algunes idees expossades en un important diari de nòstra ciutat, en treballs aislats que, per lo paregut dels temes, creem haurán segut naixcudes d' una mateixa ploma.

Fa uns dies, al parlar de les darreres publicacions de la «Biblioteca de Poetes valenciàns contemporanis», se deia.

«El amor a Valencia se demuestra mejor produciendo labor digna del renombre de nuestra patria de artistas, que con estridentes notas de una exaltación... exótica, que más pronto enagena que suma simpatías a la causa del regionalismo valenciano.»

Ya se veu com assò no es més que tirar la pedra i amagar el bras.

Després, un atre dia, diu que «la historia de España es también la gloriosa historia de Valencia».

Hem de sentar el principi de que nosatros som algo més que regionalistes; som valencianistes, o siga nacionalistes valenciàns. Vòl dir assò, que nosatros entenem que 'l Reine Valencià es una nacionalitat ben pròpia i definida, ab sa llengua i sa literatura (més o manco floreixent en l'actualitat, pero que SON SEGLE D' ÒR FON ANTERIOR AL DE LA CASTELLANA), sos usos i costums, lleis especials que perguérem i que devèm tindre si volem desentrollar-se naturalment i ab tota la pròpia fòrsa expansiva, etc.

Clar está que si entenem assò—i ho seguirem entenent mentres no hi hatja qui ens demòstre lo contrari, qu' es com dir que hu entendrem sempre—hem de treballar baix tots

els aspèctes per una cultura pròpia, valenciana, may castellana o siga espanyòla, com s' han empenyat en dir, ya que si falsetjem nòstra ànima mal podrem cooperar a ningú engrandiment, perque matariem la primera i més emotiva de les fòrces, de lo que se desprén que nosatros, fent nacionalisme valencià, diferenciànt-nos, podem ser molt més útils a Espanya que ho som en l'actualitat; volem ser valenciàns conscients i orientats pera ser útils a Espanya i al mon, no volem ser espanyòls castellanisats i inconscients que s' extinguen sense ser útils ni a Valencia ni a Espanya ni a ningú.

En cuant a lo de la exaltació i els punts suspensius, cuant no s' tinga pòr de dir-se ho contestarem.

Lo qu' es un descobriment es lo de que la història d' Espanya es també la gloriosa història de Valencia.

A nosatros, per lo manco, nos han ensenyat en les escoles la història d' Espanya i no hem deprés més que història de Castella. La història d' Espanya no ens ha ensenyat res de lo que fórem els valenciàns; de que 'l Llibre del Consolat de Mar, escrit en idioma nòstre, fon el que regí les mars del mon durant alguns sègles; no ens ha dit res de la nòstra epopeia per Còrcega i Cerdunya, i atres terres italianes; res ens ha contat dels gloriosos temps dels grèmis, d' aquells temps en que 'ls reis venien en persona i juraven respectar nòstres llibertats; la història d' Espanya que se nos ensenyà en les escoles no feu més que, juntament ab l' idioma castellà, arrancar-nos un ànima que portàvem dins.

Voler ser lo que la naturalesa mana no es voler mal a ningú; volem diferenciar-nos, si, perque aixina podrem fer més per Espanya quatre de nosatros que quatre millons d' espanyòls castellanisats i inconscients.

La cuestió, al fons, no té més que una gran veritat: que tant pera l' escriptor que escrigué tot això a que s' hem referit—i que podria ser que fóra un lliterat que admirem i un amic que 'ns estime—com pera tots hui en Espanya, per el ambient envenenat que respirem, es mol fàcil fer llavor de negació; això está a l' alcans de totes les fortunes. Lo difícil, lo de mèrit, es afirmar, donar

idees i solucions, fer lo que fem nosatres, fóra modèsties.

¿I tot per qué? Perque tenim raó. El que se vullga convènsen que ho diga. Ahí están les columnes dels periòdics i la tribuna pública pera discutir-ho.

L'apotecari de pòble

Totes aquelles professions liberals que están més en contacte en lo públic son les que primerament se convencen dels grans inconvenients que 'ns repòrta esta doble educació valenciana i castellana. Lo dilema está plantejat: o valenciàns o castellàns assòles; fóra l' esterilitat que du l' hibridisme. Desde l' abolició oficial de nòstra llengua ensà tenim pròves ben clares de nòstre arruinament moral i material. Castellàns no podem ser perque ni individual ni colectivamente podem renunciar a nòstra història; espigolant dins lo camp d' ella voríem cóm ha vixcut sempre nòstra conciència nacional. Altres raons se opòsen a que ni sigam, ni pugam, ni vullgam ser castellàns; pero ne tenim prou en la mestressa història pera la argumentació. Deixant, tirant lo extrany se quedem valenciàns assòles; torna nòstre pòble a aquella época en que gojava fama de prudent i valerós, als jorns de glòria que foren, a recobrar sa nàdva activitat treballant i fent òbra de cultura, pero de cultura sòlsment valenciana.

L'apotecari té una constant relació en lo públic. Si be es veritat que l' oficina de farmacia ha sofrit i sofrix una constant evolució, que s' acabaren els temps que, segons Messue, els apotecaris no feen més que *coure, llavar, infondir* i *tritotar*; la relació entre potecari i públic subsistix com clara i evidentment se veu tots els dies.

Pasà 'l temps en que l'apotecari confeccionava la *triaca magna* anant per tot lo terme dels pòbles que, com Villafranca, abondaven les asserps; pasà 'l temps en que l'apotecari preparava els medicaments oficinals i magistrals; pasà 'l temps en que l'apotecari eixia a replegar a sa deguda época les plantes medicinals que salvajes creixien per aquella contornada. Hui la farmacia atravesava una fonda crisis, i eixa crisis es portada per l' *específic*.

Pero tornem al sole, al poblet,

nòstre punt d'estudi. ¿Sap l'apotecari els noms valenciàns de les plantes? ¿Cuansevòl *curandero* o llaurador no li donaràn una llió en cuan se pòse a tret? ¿Qué es asò més que falta de cultura? ¿Per qué no se li ensenya el nòm valencià junt al nòm llatí de la planta? ¿Per qué sap lo nòm vulgar castellà i no l'valencià? Sabem que els hòmens de ciència, no 'ls pseudo-científics, tenen la llengua llatina pera comunicar-se les nòves *especies*, les àrees d'extensió de cadascuna *familia*, son aclimatament, ses impressions, en una paraula: pera res necessita el nòm castellà el verdader hòme de ciència més que pera entendre cuan *herborise* en terra de Castella. ¿Per qué, pues, a tot aquell que ha de viure en lo Reine de Valencia no se li ensenya lo nòm valencià de la planta?

Mancament de sentit de la vida, d'adaptació al mig, lo centralisme, absorbint, unificant, lleva *materia grisa* a la màquina vital. L'apotecari, al no saber còsa tan vulgar, pèrt tot el prestigi que tenia, i la gent, la humil gent del pòble l té per un *burro*, com diuen ells.

Hui, la que fon gloriosa i autònoma Universitat de Valencia, no té una càtedra de *Fitografia* com en altres temps; la veu del Dr. Joan Plaza ya no retròna en aquella càtedra de *simples* que allà per lo segle XVI hi havia en dita Universitat «*ab un ort en lo qual se planten les herbes que adaquell pareixeran necesaries*»; los nòms valenciàns de *canyota*, *melcoraje*, *espígol*, *gram*, *ginèsta*, *fenoll*, *te de monte*, *boja sanguinaria*, *llorer*, *pebrella* y cent altres, apareixen relegats als curiosos, als *botànics* i a nòstre humil pòble.

A l'apotecari que no sapia estos nòms, que corren en boca del pòble, pronte la llòsa de l'ignorancia caurà sobre éll.

¿Per qué obrem en tanta inconsciència? Son còses menudes, gicotetes, tot lo que 's vullga; pero son fills d'un descament, que havem de tallar, d'arrancar de sòca rail.

Inconsciència es sinònim de incul-tura. ¿Per qué no despertem lo sentiment de nacionalitat, gèrmen de cultura?

Damasceno

Trevallar per PATRIA NÓVA es trevallar per el renaiximent del Reine Valencià.

Els carrers de Valencia

Ausias March

I

Les modèrnes investigacions històriques han permès averiguar que Ausias March naixqué 'n Gandia per el any 1397, o siga en plena època mitjeval, cuan la lleyenda heròica mantenia viva la fe dels cavallers i les còrts d'amor desvetllaven son ingèni i sos sentiments.

Ausias March, hereu dels bens i del nòm d'un cavaller, va rebre la educació que un «doncell» de son nòm mereixia. La carrera de les armes era son ofici natural, i a d'ella fon dedicat. Un dels seus biografia-dors diu que l'mestre del poeta, en son aprenentatge de les lleis i exercicis de la cavalleria, fon el mateix duc de Gandia, a qui acompanyava en la cassa, en sos viatges i expedicions, tirant al arc, manejant la llansa i la espasa, montant los durs bridons i presentant-los a son mestre, assistint als tornèus, a les festes de la còrt i dels «delitables hòrts», on se reunien els poetes de Barcelona i Valencia.

Les lletres foren al mateix temps son estudi predilècte. Baix la direcció dels millors mestres d'Espanya estudià l'jove Ausias el Trivi i el Cuadrivi. La gramàtica, el llatí, la llengua curial, que parlava com sa llengua materna; la dialèctica, la retòrica, la música; i de les atres parts del Cuadrivi la que millor conegué fon l'astronomia. Els exercicis físics, la lectura dels llibres de cavalleria, els filòsofs grècs, el «Breviari d'Amor» i tota la enciclopèdia de son temps fon coneguda por nòstre poeta.

Contemporàni de San Vicent Ferrer, oixqué la paraula màgica del gran orador popular i assistí a les Corts que Ferrán I convocà en Valencia, en 1415, com «doncell» per el bras militar.

Fon armat cavaller en 1418. Assistí a la expedició contra Cerdeña i Córcega; seguí després al rei Alfons V, al siti de Calvi (Bonifaci).

En 1424 anà en els baixells enviats per el mateix rei contra l'illa de Guergues, en el golf de Gobés, on el jove cavaller Ausias March contribuí personalment en sagnanta batalla a la captura de 4.000 sarracéns. Els fets d'armes del futur poeta li valgueren el dictat de «valent capitá», que li aplicá Felíu de la Penya en sos

anals de Catalunya, i el dictat de «Deu Mart», que li consagrà el poeta Gil Polo. El mateix rei d'Aragó feu homenatge al «valerós cavaller Ausias March» en tres cartes, que signá ab el comte Frederic de Lluna, confirmant-li el señoriu de Beniarjó, Pardiniyes i Vernisa, i nomenant-lo «falconer major de la casa del senyor Rei», en Valencia.

Retirat després a Gandia, eixerci les prerrogatives de senyor feudal. El príncip Carles de Viana, herèu del ducat de Gandia, fon amic de nòstre poeta, ab qui mantingué estretes relacions. Prengué part en les Corts de 1435, 1436 i 1448.

Se casá en 1437 ab Na Isabel Martorell, de la que tingué un fill, que 's nomená Francésc. Breu fon son matrimoni. Na Isabel morí en 1439. Se torná a casar en 1443 ab Na Joana Scorna, que morí en 1454 sense deixar fills de sa unió ab el poeta.

Atrès unions irregulars del poeta foren manco estèrils, segons revelá son testament. Cuatre fills, Joan, Pere, Felip i Joana, foren les conseqüències de les debilitats del gran senyor Ausias March, a ningú dels quals oblidá en sa darrera voluntat.

Inquiridor

(Se continuará).

El despertar d'un pòble

Sabut es que tot trevallador s'afanya més en la tasca cuan trevalla pera d'ell, que quant trevalla per' als atres. I en son afany honrat no mira si lo jorn s'acaba, ni si la nit s'acòsta, sino que cego en la ocupació no 's preocupa de cuan n'hi ha prou; i si els brassos se li rendixen, l'idea d'un pervindre felís l'anima en les hòres de faena i l'aconòrta en els ratos de descans.

Axi, de la mateixa manera, cada valencià trevalla honradament guanyan-se conforme pòt la vida, en sa tasca favorida: uns s'afanyen en les nombreuses ocupacions de la ciutat, atres agafen lo forcat, remouen les entranyes de la feconda terra valenciana i arrepleguen els preciosos fruits que totes les nacions envetjen.

Pero mentres la patria valenciana trevalla pera aumentar la producció, el govèrn centraliste, per mig dels impòsts, dels pagos nòus, de les contribucions aumentades, pareix que vullga detindre son resurgiment i

espletar nostra riquesa pròpia, en profit de buròcrates i paniaguats.

Mentres ens roblixen de pagos i de matricules, en atres parts on no's trevalla existixen grandíssimes extensions de terrenos de riquesa particular que no paguen res, i n' obstant, el govern espanyol segueix donant-los majors beneficis que a nosaltres, lo que pareix qu' ens vullga dir: «No trevalleu i cobrareu, en llòc d' estar pagant pera poder trevallar»; esta es la justícia que mos brinda el règimen centralista.

Pero si el valencià trevallant i engrandint la seua llar, veu com el pa que produix es pera que s' el menjen els reis de la colmena espanyola; si veu com en mitj de la seua riquesa moltes vòltes no pòt remediar la fam d' els seus germans en lo ple de l' hivèrn; si considera els pòcs beneficis qu' esta administració li repòrta, ¿no tindrà desitjos de ser lliure? ¿No voldrà vore l' establiment de les llibertats valencianes? ¿No sentirà de menys les dioxoses tradicions qu' enaltiren a son poble?

Si en les seues venes encara corre una mica de sanc valenciana, no cap dubte que sentirà l' orgull de la rassa.

I quan recorde les pasades glòries de nostre Reine Valencià, d' aquella Valencia guanyada i establida per Jaume'l Conqueridor, gojòs i ple d' entusiasme patriòtic, ab ma de fèrro agafará la Senyera gloriosa, bruta de pols per les pasades lluites, i blandint-la en los aires llanssarà un «Vixca Valencia lliure»: veu de l' ànima i aspiració d' un poble qu' es desperta al recòrd de les llibertats perdudes...

J. G.

ESPIGOLANT

La empleomanía

Del llibre *La descentralización administrativa y los conciertos económicos con el Estado*. Valencia, any 1908.

III

La postració en que se tròva Espanya dona per resultat que la joventut carixca de nobles anhèls de treball i que busque en la empleomania el mig de subsistència.

Les últimes oposicions a empleos del Estat constituix la pròva elocuent d' este fet. Pera 180 places del còs de Corréus, ha habut l' immensitat de 3.800 opositors. Pera 25 places

del Tribunal de Comptes, han acudit 500 opositors.

Que l' exageradíssim número d' empleats i jubilats produix un trastorn gran en la vida nacional, dificulta tot desenrotllament i transforma a Espanya en una nació de paràsits nocius, ho demostren estos datos, comparant un ab atre.

Hi ha en Madrit, en totes les oficines particulars que no depenen del govern; en les Companyies de tots els ferrocarrils, de tranvies, de electricitat; en els Bancs oficials, com el d' Espanya, el Hipotecari, etc.; en la Companyia Arrendataria de Tabacos; en tots els Bancs i cases de Banca; en les Caixes d' Estalvis i Montes de Pietat; en totes les cases importants de totes classes de comèrs, la insignificant quantitat de 3.875 empleats de sis mil quinsets en amunt, que guanyen 13.332.000 pessetes.

Hi ha en canvi igualment en Madrit 20.000 espanyols, entre empleats del Estat i jubilats, que còbren del presupòst la enormitat de 39.976.000 pessetes (*).

No se inclouen assí als empleats actius de pòc sòu, militars, de Marina, cléro i eixèrcit que ascendixen a més de 5.000.

Ab datos com estos queda fet el procés de la Administració espanyola.

Per totes parts se veu el mateix luxe de gastos inútils.

La Casa Reial d' Espanya, cobrant 8.900.000 pessetes, demòstra la desproporció que hi ha entre estes ostentacions i la pobresa i misèria del país.

Afegixca's que 'n Espanya els viatjes reials els paga el govern, pera lo cual en el Consell d' Estat hi ha continuament expedients pera autorissar els còbros.

Atra ostentació incompatible ab la pobresa d' Espanya es la de sostindre un còs tan inútil i tan car com hu es el de Alabarderos, que no té similar en les monarquies més opulentes d' Europa. Còsta esta guardia reial, que sòls té dos companyies i música, la enormitat de 616.000 pessetes, i apart els grandisims gastos de viatge que origina, que també paga l' Estat.

Pero tinga's en compte que pera manar estos 200 hòmes hi ha un tinent general, un general de brigada, quatre coronels, cinc tenientes coronels i un grapat de capitans i tinentes,

(*) Direcció general de Contribucions.--- Estadística 1903.

que còbren grans gratificacions i dietes. Els 200 individus d' este còs, a compte de ser soldats rassos, son sargents primers, ab bons sòus, i al cap de cèrt número d' anys de servici, mol jòvens encara, se retiren ab sòu de tinent, augmentant d' esta manera el presupòst de classes pasives.

Aleixandre Settler

GLOSARI

Polonia la mártir

Si no sabèrem que una rassa jamay sucumbí a la tirania criminal d' atres rasses dominadores; si ignoràrem que la gran Polonia, després de desaparèixer com poble lliure per els inicuos repartiments entre Prusia, Rusia i Austria, llunt de decreixer o donar-se per vensuda augmenta cada dia en número de fills i en ansies de llibertat; si no tinguérem oblidat que mentres vibren les nòtes d' un idioma viu i s' engrandix la rassa, en ningun instant com el present podria creure's en aquella frase de «Finis Poloniae», que s' atribuí al héroe immortal Kosciuszko, al caure ferit i pressoner després de la batalla de Maciejowice en 1794, ocàs de la llibertat del poble polonés.

A pesar de que quede'n pèu la famosa frase de Rousseau: «Rusia, Prusia i Austria se l' han menjat, pero no l' han pogut digerir», lo cèrt es que hui el territori de Polonia, en sa major part, oferix un horrorós espectacle de devastació i de mòrt; camps arrasats, runes fumejants, xarcs de sang humana...

May l' avans de la ciència, que tants prohòms cuidaren d' apressonar, tingué'n els pobles opressors un campió que amparàra la vida del feble, que reconeguera el dret a la vida de la petita nacionalitat. Tot se supedità a l' animalitat del egoisme, sense que assò fora obstàcul pera que, mentrestant, s' atreviren a blasfemar en altisonants parafrases de mentires, fent l' apologia de sentiments d' universalitat que jamay sentiren ni portaren en el ànima.

Polonia la mártir, trepitjada i escarnida, será sempre pera l' hòme-veritat que surgirà dels horrors d' esta guèrra, com un dit ensangrentat que senyale als còrs de Prusia, Rusia i Austria, els eternals i barbres fastames orige de sa roïna.

I just será consignar que 'n el calvari de Polonia ha segut Austria la més benèvola i transigent; considera, lector, fins quin extrem haurán arribat els crims de Prusia i Rusia... Tan abominables han segut, que formen com una llegenda il·lògica de mortandad, deportacions, apressonaments, martiris... Podria formar-se una viventa paradòxa: la d' una santa família a través d' un bòsc infestat de víbòres i hienes...

Rusia ha promès que, si triomfa, reconstituirà el Reine de Polonia. Si la promesa fon sincera, aixina la victòria acompanye al Czar... En este cas, el gran poble d' Europa, deuria recordar-li a Nicolau II qu' encara quedaven en ses dominis atres nacionalitats opresses...

¿Serà de veres que risclèxa l' aubada d' una vera llibertat?

¡Aixina siga! No obstant, per si acàs, bó seria que 'ls pobles esclaus llixqueren l' història de Polonia... I que 'ls soldats del Czar, prometedors de redempció, si algun dia entraren en Cracovia, detingueren sa marxa i se descobriren davant la montanya de Kosciuszko, el sagrat turó que l' ànima nacional alsà a la memòria del héroe ab la terra que apòsta se portà de les tres Polonies actuals, terra santa de la patria irredenta, que tantes vòltes fecundà la sang de sos pròpys fills...

Marián

Vèrsos de Patria

CANT DE DESLLIURANSA ⁽¹⁾

¡Oh, Patria decadenta!
 ¡Oh, el meu pòble irredent!
 La nòstra sang ardenta,
 la joventut valenta
 —en un bell despertar—
 ha de lluitar
 per ton resurgiment.

En un clam de justícia, conmoguda la Terra,
 reclamarà tes nobles, perdudes, llibertats
 i entonarem els himnes valerosos de guerra,
 lluitant ab ardidessa com nòus agermanats.

Derrocarem els idols alsats en l'esclavatje
 i trencarem cadenes, que'n son atuiment,
 posaren al bon Pòble, que ab manca de coratje,
 no va poder lliurar-se d'un jorn de venciment.

¡Oh, Patria decadenta!
 ¡Oh, el meu Pòble irredent!
 La nòstra sang ardenta,
 la joventut valenta
 —en un bell despertar—
 ha de lluitar
 per ton resurgiment.

El seu crit d'optimisme, el clam de deslliuransa,
 portará 'ls còrs la fe i l'entusiasme als pits,
 resurgint més gloriosa i plena d'esperansa,
 l'hèroica altivessà dels patricis ardits.

I cuan triomfanta pòrte, tremolejant al vent,
 l'ensenyà d'òr i sang, penó de germanor,
 hi haurá un crepuscle tràgic de sang per el Ponent,
 i pel Mediterràni un amanéixer d'òr.

¡Oh, Patria decadenta!
 ¡Oh, el meu Pòble irredent!
 La nòstra sang ardenta,
 la joventut valenta
 —en un bell despertar—
 ha de lluitar
 per ton resurgiment.

Josep Blanquer Belda

29 Juny 915.

(1) Composició llegida en la «Festa de Patria» celebrada per la Joventut Valencianista de Barcelona el dia 29 de Juny.

JOSEP RODRIGO BOTET

Ha mòrt el gran patrici valencià
 En Josep Rodrigo Botet.

Fon un temperament de lluitador,
 que sòls pera la lluita vivia, arriscant
 en les més temeraries empreses i ne-

gòcis els fruits que en atres anteriors
 havia conseguit. Aixina s'explica
 que hatja mòrt pòbre, per sorprendre-
 lo la mòrt en un moment de sa vida
 en que havia perdut tot lo seu capdal
 com atres vòltes.

Absent de la patria natural, no la
 oblidá may, tant, que al presentar-
 se-li la ocasió de adquirir una colec-

ció paleontològica, reputada per els
 savis estrangers com la més completa
 del mon, no duptá en comprar-la,
 sense mirar el preu, pera regalar-la
 a sa ciutat nadiua, a la que idola-
 trava.

Eixemples com els que hui recor-
 dem d'este patrici i el que no fa molt
 de temps doná atre no manco gran,
 el M. I. Senyor En Rafèl d'Olòriz, le-
 gant cinquanta mil pessetes de sa
 fortuna pera llibres d'ensenyansa i
 costejar la carrera dels jovers pòbres
 més aplicats, no está tan plena la vida
 valenciana que no 'ls oferixcam a
 Valencia pera etèrna memòria, grati-
 tut i lloansa, per lo digne d'imitació.

Per assò no ens pareix be que nòs-
 tre Ajuntament no alsara la sessió en
 senyal de dòl, com deu fer-se en estos
 casos que tan pòc a sovint se donen, i
 ens complau moltisim els acòrts de
 traslladar los seus restes a nòstra ciu-
 tat i de construir un panteó que 'ls
 guarde en el cementèri de la mateixa.

Tot ens pareixerá pòc pera honrar
 com se mereix la memòria del gran
 valencià que may s'oblidá de sa patria
 ni de son pròpi idioma, lo mateix en
 els ditjosos dies de l'abondancia i es-
 esplendor que'n els de les tristes ad-
 versitats.

Enviem nòstre més sentit condòl
 a la familia del senyor Rodrigo Botet.

Per la independència de Polònia

Enterat per la premsa dels treballs
 que'n lo mon s'están fent per recu-
 llir adhesions de totes les societats,
 periòdics, etc., que siguen partidaries
 del deslliurament de la màrtir polo-
 nia, PATRIA NÒVA no pòt menys que
 sumar-se ab tot son entusiasme a
 eixe clam de lliberació d'un pòble
 esclau. Demanar la llibertat de Po-
 lonia com la de tot pòble esclavizat,
 es desitjar el triomf del Dret i la
 Justícia.

Nosatros volguérem que tots nòs-
 tres lectors tingueren ben present el
 calvari del pòble polonés, les horri-
 bles persecucions i deportacions de
 que fon objecte, la sang de sos fills
 que inútil i bárbrament vessaren els
 despietats invasors.

En tots els pòbles oprimits hi han
 pàgines que 's semblen. Lo mateig
 que'n Polònia se desterraven per
 milers a les dones i als giquets pera

que la rassa anara extingint-se i fer aixina de més fàcil realització el criminal intent, que may ha vist complit ningun dominador, feu el may prou malait Felip V en Xàtiva, com diem en nostre número extraordinari, copiant al historiador castellà V. Lafuente, que ho referia en aquelles tristes paraules: «Tretes primer les manges dels dos monastirs i portades a Castella les dones i xiquets de la ciutat, ab la prohibició de tornar a entrar jamay en el Reine de Valencia».

Per això, i com joves enamorats de tot ideal de redempció i de llibertat, portem nostres humils noms a les llistes dels adherits a tan justa causa, i preguem ab tot l'encariment de nostre entusiasme a totes les entitats del Reine que s'adherixquen també, dirigint les comunicacions al Príncep Rudelski, Londres, i envian-les a En Robert Castrovindo, director d' *El País*, Madera, 8, Madrid.

CONCURS

de himnes nacionals valenciàns

PRÈMI HUGUET

FALLO DEL JURAT

El Jurat calificador dels esmentats treballs rebuts, compòst per els senyors En Josèp Salvador Martí, En Eduart Martínez Ferrando i per nostre director En M. Ferrandis Agulló, ha acordat concedir el premi de cent pessetes ofèrt per el patrici castellanenc En Gaetà Huguet, al treball senyalat ab el núm. 9, que porta per títol «Himne Valencianiste» i es son lema «¡Sant Jòrdi, mata l'aranya!»

El Jurat, no podent correspondre al mèrit d'atres composicions que tanta inspiració i encoratjament rebèlen, se veu en el cas de recomanar els treballs núm. 11, «Himne Triomfal», «Patria Nòva»; núm. 13, «Himne Nacional», «Jaume I de Valencia» núm. 4, «Desperta, fèrro». «Deslliuransa»; núm. 8, «El clam dels socarrats», «Desperta, fèrro», i el número 15, «Himne», «Patria», felicitant generalment a tots els demás autors que ab son enginy i entusiasme han contribuït a l'èxit alcansat per el concurs.

Segons lo establert per la quarta de les bases del Concurs, esperem que l'autor del treball premiat se servixca enviar-nos atre eixemplar del himne ab la seua firma i indicació del seu domicili.

Per la llibertat de Polònia

També la Joventut Valencianista s'adherix ab tot encoratjament a la justa causa del deslliurament d'este poble oprés.

Es una adhesió que no podia faltar la d'este entusiasta jovent valencianiste, cual ideal tan lligat está a tot allò que represente defensa de rasses que se pretén fer desaparèixer.

També la Joventut, per sa part, recomana la més intensa propaganda a fi de conseguir que s'envien el major número posible d'adhesions.

Sobre l'aplec del Puig

L'«Agrupació Feminal Catalanista», de Barcelona, ens dirigí un ofici que ab gran gust pasem a insertar, encara que després del gran retràs a que 'ns ha obligat l'excés d'original dels números anteriors:

«Companys de Joventut Valencianista: Aquesta Agrupació se dirigix a vosatros adresant-vos la seua adhesió a l'Aplec al Puig per que la feu extensiva a la Comissió organissadora, fent constar al mateix temps la nostra protesta per les invitacions fetes a certes personalitats.

Seguiu, doncs, companys de Valencia en la vostra obra regeneradora i penseu que la vostra victòria es segura si seguiu lluitant ferma i decididament per la llibertat de la vostra Valencia, i procuréu desvetllar esperits adormits despreciant sempre tota classe d'ofertes i ventatjes que us fassen a canvi de la denigració de la vostra personalitat, i penséu que'n aquest cas, si no vos demanaren explicacions les dones valencianes, forem les dones de Catalunya, aquesta germana vostra, les que vos les demanarem i vos exigirem una prompta i ferma reparació en vers de la causa Nacionalista.

Vixcau, doncs, molts anys pel bé de Catalunya i Valencia agermanades baix lo penó de les Cuatre Barres. Ciutat dels Comtes, 15 de Juny de 1915.—La Presidenta: Maria Forcada. La Secretaria: Antonia Armengol.»

No cal dir lo que agraïm esta deferència i l'obligats que quedem per la atenció. Procurarém no hi hatja cas

pera que 'ns demanen explicacions les galants i amables germanes de Catalunya.

La casa del misteri

També nosatros hem d'ocupar-se d'este assumpte que alguns dies ha segut el tema de totes les conversacions i motiu d'una gran espectació popular.

I el ocupar-nos, es tan sols per fer constar nostra protesta per lo dit en alguns de nostres més importants diaris i, lo qu' es més important, també per alguns de Madrid. Ni més ni manco que tots s'han despatjat al seu gust dient que l'espectacle que ab la cuestió se donava era impròpi de Valencia i dels temps actuals.

No estém gens d'acòrt. Tots els senyors que han deixat correr les plomes a son gust, están en un dels més evidents errors. Casos com els que 'ns ocupa—repasen un pòc la memòria els esmentats senyors—se n'han donat en París (recordem perfectament haver vist fotografies en la importantíssima revista *L'Illustration*), per cert qu'encara no s'ha averiguat la causa dels misteriosos ruidos, i se n'han donat en el mateix Madrid, on encara está la casa que's coneix per la «casa de los duendes».

Si es que ho han dit per lo de l'aglomeració de gent i lo que ha habut de desagradable per este motiu, hem de fer constar que no hi ha dret a asustar-se per assò ni en Valencia ni en Madrid, sobre tot en esta última ciutat aon es sabut que per un telegrama cuansevòl d'una correugda de bous o per la fotografia del cadáver d'un mort per rinya o desgracia que s'expòsa en un puesto cèntric, passa encara molt més que assí, i això que per sa població molt més creixcuda debien ser manco *pueblerinos* que *los provincianos*.

Tampòc hi ha dret, per tant—cada cosa lo que siga—d'apremiar a les autoritats del módo que s'ha fet, sent aixina que tal volta siga la vegada que més diligents s'han portat, apart del error que representa haver-se inmiscuit més allá de lo que a l'ordre públic se referia.

Allà pues, les autoritats, la premsa i els ruidos; pero que cònte que'n Valencia no s'ha donat ningun espectacle impròpi dels temps actuals. Lo que pasa es que ha segut cosa nostra,

i no pareix sinó que lo nostre no siga digne del respecte tant dels propis com dels estranys.

CULTURA VALENCIANA

BIBLIOTECA DE POETES VALENCIANS CONTEMPORANIS, EDITADA PER LA AGRUPACIÓ PRO POESIA VALENCIANA.

Vòra la mar del Nòrt.—Entre 'ls joves que ab una fe i constància confortadora, aleshores se manifesten com cultivadors de la poesia patria, Daniel Martínez Ferrando té guanyat ab lluita franca un lloc preferent. I l'ha guanyat per son propi valdre, no per *incomprensible* exaltació floral, ja tan desacreditada, que no conduïx més que al ridícul i a l'afront.

Ara ens fa mercé 'l Daniel Martínez Ferrando d'un pomell de rimes, sentides i melangioses, rimades lluny de la mare patria, vòra la mar del Nòrt, i no cal dir que lo present d'este jove poeta es escullit. Nosaltres l'hem fruit delectosament.

Nòstra més cordial felicitació al Daniel, de qui esperem un nou present més abundant en fruits.

Resurrexit.—Es massa íntima l'amistat ab que nos honra Josèp M.ª Bayarri pera que li tribuem els elogis merescuts que, a flor de ploma, lluiten per expandirse i recullim. No nos ho perdonaria.

Pero no podem menys que fer esment de la prodigiosa producció d'este patri i llorejat poeta que cotidianament nos conforta l'esperit ab ses elevades rimes; es lo més sencill elogi que li podem fer.

Pòt ser qu'entre tots els poetes valencians, i vaig més lluny, de totes les nacionalitats iberes, no haja qui l'aventaje'n feconditat literaria.

Ab motiu del recent aplec regionaliste al Monastir del Puig, ha publicat el tomet de versos que baix el títol de *Resurrexit* son motiu d'estes ralles.

Resurrexit es un aplec de versos patriòtics, sentits, exaltats—pòt ser rimats en una nit—ab els quals Bayarri nos abrassa l'ànima i tot nos encoraja.

Llegidor, si vòls sentir fervorosa ment tota l'ansia redemptora que nos flameja 'l còr, llix a Bayarri en *Resurrexit* i sentiràs ab nosaltres el foc vivificador.

Pascual Asfns

Consells i advertències

Ens han assegurat que ya se sap a quin poeta se donarà enguany la flor natural en els Jocs Florals de Lo Rat-Penat.

Nosaltres, que no ens pareix be lo del mantenedor, creem molt acertat este atre nomenament. Res manco que se tracta del may prou lloat poeta *valenciano* D. Francèsc Vives Liern, el premiat pera la lápida de Melilla, el de *las guapas i las lapas*, i el de *los aprietos rítmicos*...

Cada còsa lo que siga; assò ya ens pareix millor; perque si el senyor del *sistro* escriu en valencià ya voràn vostès com,—per roïn que siga lo que fassa,—es molt més millor que les llandes que fins ara ens ha assolat *con castellano*.

¡Qui 'ns tenia que dir que 'l senyor Vives Liern també s'havia de fer valencianiste!...

Fa uns dies que 'l senyor Gil Sumbiela publicà en «*La Correspondencia*» un article titulat «*Valencianismo*».

Clar està que l'article era un acert dels molts ab que acostuma a regalar-nos el senyor Gil Sumbiela, i no cal dir, per tant, que 'ns fon molt grata la lectura.

Ara una pregunta al autor:—¿Allò hu escrigué en serio?

Ho diem pera en tot cas contestar-li ab tots els respectes que sincerament ens mereix. Pero... no, no creem que allò ho escriguera en serio el senyor Gil Sumbiela. Si aixina fora, li demostrariem qu'està més fòrt en astronomia que 'n regionalisme.

DIÀLECS AL VOL

De galeria a galeria.

—Doña Amparo, ¿s'ha enterado usted de que 'n el Scating hay unas señoritas que no hablan más que valenciano?

—Dóna, sí que m'alegre. Yo que no volía anar may per no aguantar tanta cohenor...

—¡Ay! ¿Qué usted también es valencianista?

—Me pareix qu'es lo més natural. I vosté deu ferse també; es dir, si no vòl que se li riguen tots allà aon va, al oír cómo s'asplica...

De galeria a galeria:

—Doña Pascuala, ¿s'ha enterado usted d'eso d'esa casa que se siente en la plaza del Asparto?

—¡Ay, calle! ¡Si no s'habla d'otra

cosa! Hoy en la verduleria lo estaban contando y me s'aborronaba la carne no más d'oírlo...

—¿Y qué le parese a usted que será? ¿Se tratará de veras d'aspiritus malignos?

—Vaya usted a andivinarlo... Lo sierto es que unas veces por pitos y otras por flautas, nunca nos decan vivir. Hay para que a una li entre l'aliacrán...

Correspondència

B. G. D.—Valencia.—Cumplimentats els seus desitjos.

T. ko.—Valencia.—Vorem d'aprofitar-ne algú. Ya vorà vosté que apenes ne podem publicar per excés d'original.

E. R.—Castelló.—Els versos que 'ns envià, son mol bonicos, pero no 'ls podem publicar per carir d'espay. Ya observará vosté en tots els números les seccions que queden per insertar.

V. Dr. A.—Valencia.—De govèrn les seues indicacions.

G. B. i F.—Valencia.—Publicariem gustosos el treball que s'ha servit enviar-nos titulat «Mal Camí»; pero per sa gran extensió se veem impossibilitats de poder-lo complaure. Gracies per el reste del contingut de s'amable carta.

R. B. J.—Alcoy.—Vorem si podem complaure 'l en lo dels versos, pues hi hauria que retocar-los prou; se veu que vosté no està mol acostumat i se veuen algunes irregularitats de forma. Escriga-nos en pròsa, treballs curts i sobre la vida política d'eixa volguda ciutat, pegant de firme a qui ho mereixca. Pòt firmar-ho ab pseudònim. Si desitjara ser soci de la Joventut nosaltres l'inscriuríem.

Valencianeta.—Valencia.—Els seus versos s'insertarán apenes hi hatja lloc pera d'ells. Mil mercès. Celebrarem molt rebre les nòves que 'ns anuncia pera més avant. B. Y. P.

J. G. C.—Valencia.—Imposible complaure 'l per la extensió.

Tip. EXCELSIOR.—Guillem de Castro, 151.

Biblioteca Valencia

Publicació en nostra llengua d'òbres : d'autors valencians i estrangers :

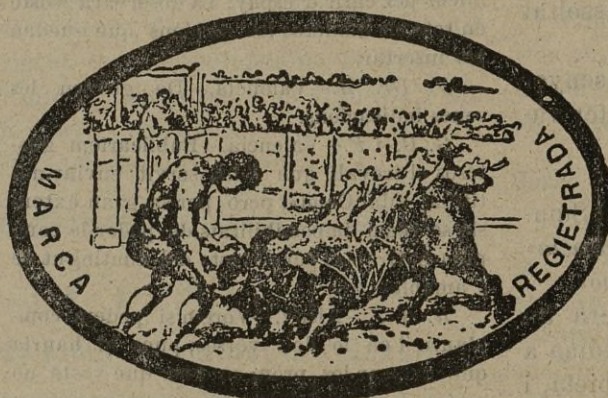
Preu de subscripció: 4 pessetes trimestre, :: ab obció a rebre tres òbres :: ::

Dirigirse a En Josep Blanquer.—Casador 4, 1er :: :: :: BARCELONA :: :: ::

Dr. Espinosa Ventura
Medicina i Cirurgia general
Carnicers, 1 Chapa, 44
VALENCIA - GRAU -

- - - CALSAT - - - - RIERA -

Carrer de Lauria, 5.-Valencia

Fosfo-Fito-Kola-Aliño

Novíssima medicació fosforada. Fósforo orgànic de les llavors dels cereals i Anòu de Kola granulades. Poderós tònic reconstituyents. De positius resultats en l'anèmia, tuberculòsis, escrofulisme, raquitisme, inapetència i en les convalescències. RECOMANAT PER LA CLASSE MÈDICA.

De venda en les principals farmacies i drogueries d'Espanya.

Botella gran, 5 pesetes. Botella petita, 2'75

Pera demandes al per major: Farmacia de la Viuda del Doctor Aliño, plassa del Mercat, 52.—VALENCIA.

La Floresta *Fábrica de flors artificials*
:: Eduart Arnal ::
Saragossa, 16.-VALENCIA

Pera Ombreles, Palmitos, Boquilles, Bastóns i
articles pera regals

La casa Bruguera

San Vi ent, 41, front al carrer San Ferrán
— VALENCIA —

Fumeu l'incomparable Paper Mefisto

: **Fábrica de Conserves Vegetals** :

ALFREDO J. MORGAN I COMPANYIA

GANDIA

Especialitat en tomata, pimentó, pèsols, sanfaina, bresquilla, albercòc, raim, etc.

Pera pedidos: Manuel Coll, carrer de la Corona, 15.-Valencia

Tintorería SOTO

Avinguda del Port, núm. 38

:: Teléfono núm. 958 ::

:: :: VALENCIA :: ::

Kiòsc de San Martí

XXXX VALENCIA XXXX

Venda de tota classe de periòdics, semanaris

□□□□□□□□ y revistes □□□□□□□□

Especialitat en periòdics regionalistes

El Depuratiu vegeta de Fuster

es un remey efícas pera les enfermetats dels ulls, del estomac, dolors reumàtics, neurastènia, asma, enfermetats secretes de la dona, sífilis, venéreo, hèrpes i demés que tinguen per oríge la existència en la sang de toxines i ácit URIC, perque 'l DEPURATIU VEGETAL FUSTER expulsa i obliga a ixir ab la suor i l'orina totes les dites impureses.